

Vastineen vastine CARUNA OY:N VASTINEESEEN TUUSULAN KUNNAN YHDYSKUNTATEKNIIKAN PÄÄLLIKÖN 14.11.2017 KATULUVAN LP-858-2017-01023 RATKAISUPYYNTÖÄ KOSKEVASSA ASIASSA ANTAMASTA VASTINEESTA

Tuusulan kunnan rakennusvalvontaviranomainen on pyytänyt Tuusulan kunnan yhdyskuntatekniikan päälliköltä vastinetta Caruna Oy:n 18.1.2019 päivätyyn vastineeseen, joka koskee katulupaa sijoittaa uusi sähkökaapeli ja jakokaappi Kurjentielle.

Tasapuolisuus ja yhdenvertaisuus

Caruna Oy esittää väärää tietoa, että yhtiö olisi ainoa sähkönjakeluverkkoa Tuusulan kunnan alueella rakentava ja ylläpitävä toimija. Tähän virheelliseen väitteeseen perustuen yhtiö esittää vastineessaan näkemyksen, että kunnan velvollisuus toimijoiden tasapuoliseen ja yhdenvertaiseen kohteluun on perusteeton.

Caruna Oy:n ohella Tuusulan kunnan alueella sähkönjakeluverkkoa rakentaa ja ylläpitää myös Nurmijärven Sähkö Oy. Sähkøyhtiöiden tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun vuoksi molemmille yhtiöille sovelletaan saman sisältöisiä sijoittamissopimuksen ehtoja ja katulupapäätöksiä. Kunta ei voi lähteä suosimaan toista yhtiötä toisen kustannuksella sillä perusteella, että yhtiöiden operatiiviset markkina-alueet on monopolisoitu.

Katupoikkileikkaus

Caruna Oy sotkee vastineessaan uusien rakennettavien alueiden katupoikkileikkauksien suunnittelun ja rakentamisen nyt käsiteltävään kohteeseen. Kiistanalainen kohde Kurjentie on 1970-luvun alussa rakennettu katu ja se noudattaa poikkileikkaukseltaan kyseisen aikakauden rakennetta ja asemakaavan suoma tilaa.

Uusilla alueilla eri johto-operaattorit on otettu huomioon jo usean vuoden ajan juuri kuten Caruna Oy on esittänyt. Tämä eri johto-operaattoreiden parempi erottelu katupoikkileikkauksessa ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että johdot aina risteävät toisiaan maan alla mm. tonttiliittymien ja katuristeysten kohdalla. Tämän vuoksi sähköjohtojen asentaminen suojaputkeen on uusillakin alueilla perusteltua.

Turvallisuus ja suojauskeinojen käyttö

Caruna Oy toteaa vastineessaan, että kaivutöiden yhteydessä sijoitetut kaapelit tulee aina tehdä jännitteettömäksi ennen kaivantojen aloittamista. Valitettavasti Caruna Oy ei kuitenkaan toimi läheskään aina näin riippumatta siitä, onko yksittäinen kaapeli suojattu vai ei. Pääsääntöisesti Caruna Oy ei katkaise jännitettä pienjänniteverkoistaan (0,4 kV), koska virran syöttöä kiinteistöille ei voida katkaista tuntikausiksi. Sähköjohdon esiin kaivu käsin tapahtuu siis pääsääntöisesti sähköjohdon ollessa jännitteinen, kun kyseessä on pienjänniteverkko. Samoin tapahtuu ajoittain myös kaivettaessa keskijänniteverkkoa (20 kV) esiin. Kyseessä on silloin tapaus, jossa sähköä ei voida syöttää verkkoon muusta suunnasta. Tällaisissa tapauksissa kaivu tehdään Caruna Oy:n valtuuttaman valvojan ohjauksessa. Valvojan läsnäolo ei kuitenkaan poista sitä hengenvaaratilannetta, joka voi syntyä, kun kaivinkoneen kauha tai lapio rikkoo jännitteisen sähkökaapelin vaippakerroksen.

Kunnalle aiheutuvan haitan minimoiminen

Korostettakoon vielä, että vaatimus asentaa sähköjohto suojaputkeen ei ole ainoastaan työturvallisuuskysymys, vaan tällä vaatimuksella vähennetään kunnalle aiheutuvaa haittaa katujen ja sen omistaman maanalaisen infran kunnossapidossa ja korjaustöissä. Suoraan maahan asennettu sähköjohto tai kaapeli on vaikeammin ja hitaammin kaivettaessa esiin kuin suojaputkeen asennettu. Tämä korostuu erityisesti talviakaan, koska maa kaapelin ja sähköjohdon ympärillä on jäätynyttä, ja se on helpommin ja turvallisemmin poistettavissa suojaputken ympäriltä käsin. Suojaamaton sähköjohto hidastaa ja vaikeuttaa myös maanpäällisen katuinfran huolto- ja asennustöitä, jossa infran perustukset ulot-

tuvat sähköjohdon asennussyvyyteen (0,7 m). Tällainen tyypillinen rakenne on esimerkiksi liikennemerkkin jalusta.

Kaapelin asentaminen suojaputkeen helpottaa myös kaapelin uusimista, kuten Energia-virastokin lausunnossaan oli todennut. Kunnan kannalta aukikaivamattomien menetelmien käytöllä on suora positiivinen vaikutus kunnan omaisuuden arvoon, kun ho-
mogeeniset katurakenteet eivät rikkoonnu.

Kaapelinäytöt

Epäonnistuneista kaapelinäytöistä on informoitu Caruna Oy:tä toistuvasti erilaisten tapaamisten yhteydessä. Yhtiö on useaan kertaan luvannut korjausta tilanteeseen, mutta tilanne ei ole muuttunut miksikään.

Esimerkkeinä mainittakoon mm. seuraavat tapaukset, jotka kaikki kuvastavat standardien mukaisten sähköjohtojen suojaputkien käytön tärkeyttä:

- Tapaus 1, olemattomat johdot: Toivo Kuulan tielle paikannettiin vesivuoto, joka edellytti vesijohdon esiin kaivamista. Caruna Oy:tä edustava johdonnäyttäjäksi oli Tuusulan Veden pyynnöstä käynyt peilaamassa vesijohdon päällä mahdollisesti olevat sähköjohdot. Peilaaja oli löytänyt kolme sähköjohtoa. Vesilaitos oli kaivannut routaista maata varovasti noin 4 tuntia löytämättä yhtään sähköjohtoa merkityksiä kohdista. Tapaus sattui tammikuun 2. viikolla 2019.
- Tapaus 2, johdonnäytöstä kieltäytyminen: Helmikuussa 2018 rakennettiin Puustellinmetsän siirtoviemäriä metsän läpi Hyrylän Urheilukeskukseen. Caruna Oy:tä edustava johdonnäyttäjäksi ei suostunut peilaamaan työmaan tiellä olevaa kaapelia, koska hänellä ei ollut mukanaan talvivarusteita.
- Tapaus 3, peilaus väärään kohtaan: Samassa kohteessa Caruna Oy:tä edustava johdonnäyttäjäksi merkitsi 20 kV:n sähköjohdon 15 m väärään paikkaan. Kaivinkone katkaisi jännitteisen 20 kV:n johdon aiheuttaen valokaaren, joka ei onneksi osunut kehenkään.
- Tapaus 4, puutteellinen johtonäyttö: Tuusulan kunta saneerasi kesällä 2016 Kaarnatietä. Työmaalla tiedettiin sijaitsevan sähköjohtoja ja vastaava mestari tilasi Caruna Oy:n edustajan peilaamaan johdot. Peilaamisen jälkeen ja peilaajan jo lähdettyä työmaalta vastaava mestari huomasi johtokarttoja tarkistaessaan, että 20 kV:n kaapelia ei oltu peilattu lainkaan. Peilaajan antaman selityksen mukaan, hän unohti sen.
- Tapaus 5, peilaus väärään kohtaan: sama kohde kuin edellä. Caruna Oy:tä edustava johdonnäyttäjäksi peilasi kiinteistöjen pienjännitejohtoja useaan kertaan väärään paikkaan sillä seurauksella, että kolme sähköjohtoa rikkoutui kaivutöiden yhteydessä.
- Tapaus 6, peilaus väärään kohtaan: Tuusulan kunta saneerasi syksyllä 2017 Hiekkamäentietä. Kunnan urakoitsija tilasi Caruna Oy:tä edustavan johdonnäyttäjäksi paikalle peilaamaan sähköjohdot. Johdonnäyttäjäksi ilmoitti sähköjohtojen sijaitsevan eri puolella katua, kuin missä ne tosiasiallisesti sijaitsivat. Työmaan urakoitsijoiden piti paikallistuntemuksen ja kaivuun perusteella kertoa johdonnäyttäjälle johtojen tosiasiallinen sijainti.
- Tapaus 7, vääränlaisten suojaputkien käyttö: Tuusulan kunta ja Uudenmaan ely-keskus saneeraavat parhaillaan kantatie 45:ttä, mikä edellyttää johdonsiirtoja. Vesijohtojen siirron yhteydessä on havaittu, että sähköjohtojen suojaputkena tien alituksissa on käytetty DN 110 siniraitavesijohtoputkea. Standardin mukaan sähköjohtojen suojaputken väri on keltainen. Vaarana on, että

vääränlainen suojaputki sekoittuu vesijohtoon varsinkin, kun sähköjohto on asennettu vesijohdolle tyypilliseen syvyyteen eli noin 2 metriin.

- Tapaus 8, peilaus väärään kohtaan: Tuusulan kunta rakensi alkuvuodesta 2016 kevyen liikenteen väylää Lahelantielle välillä Tienristinkuja-Lähteentie. Työmaalle tilattiin Caruna Oy:tä edustava johdonnäyttäjä peilaamaan työmaa-alueella olevat sähköjohdot. 20 kV:n johdon peilaamisessa oli vaikeuksia ja lopulta se peilattiin 7 m väärään kohtaan. Jännitteinen johto löytyi kaivutyön yhteydessä vahingossa katualueen rajalta. Johdonnäyttäjä totesi, että hän ei pysty varmuudella sanomaan onko peilauksen yhteydessä saatu signaali 20 kV:n kaapeli vai kaukolämpö.
- Tapaus 9, epävarma peilaus: Tuusulan kunta rakensi kevyen liikenteen väylää Lahelanteilla välille Ristikiventie – Kuusanmantie. Työmaalla tiedettiin olevan 20 kV:n johto. Joulukuussa 2017 tilattiin näyttö johdolle Caruna Oy:tä edustavalta johdonnäyttäjältä. Peilattavalla alueella oli myös käykolämpöjohto. Johdon näyttäjä ei kyennyt varmuudella sanomaan, missä 20 kV:n sähköjohto sijaitsi.
- Tapaus 10, peilaus useita kertoja väärään paikkaan: Sama työmaa kuin edellä, mutta erikohta. Caruna Oy:tä edustava johdonnäyttäjä peilasi saman 20 kV:n sähköjohdon kolme kertaa eri paikkaan (16.3 2018, 31.5 2018, 4.6 2018). Ensimmäin Lahelantien vasempaan reunaan, sen jälkeen välikaistalle ja kolmannella kerralla pyörätien vasempaan reunaan. Sähköjohto ei ollut missään peilatussa kohdassa. Heinäkuussa viimeinen neljäs näyttö sovittiin tehtävän siten, että Caruna Oy:n valvoja on paikalla koko kaivutyön ajan.

Havaintojemme mukaan johdonnäyttäjät eivät kykene sähköjohtoja peilattaessaan erottamaan toisistaan erityyppisiä sähköjohtoja, kaukolämpöjohtoja ja perinteisiä viestintäkaapeleita. Näytetyt johtojen sijainnit heittävät useita metrejä. Näyttöjen tarkkuus paanisi, jos peilattavaan sähköjohtoon asennettaisiin ennen peilausta lähetin, mutta johdonnäyttäjien mukaan Caruna Oy on kieltänyt lähettimien käytön tietyn kokoisissa kaapeleissa.

MRL 161 §:n sovellus ratkaisussa

Tuusulan kunta katsoo, että suojaputken käyttökiistaa ei voida ratkaista omana irrallisenä kiistanaan rakennusvalvonnassa, vaan sillä on kiinteä yhtymäkohta MRL 161 §:ssä mainittuun sopimuskiistaan. MRL 161.1 §:n mukaan:

Kiinteistön omistaja ja haltija on velvollinen sallimaan yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon sijoittamisen omistamalleen tai hallitsemalleen alueelle, jollei sijoittamista muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sama koskee johtoihin liittyviä vähäisiä laitteita, rakennelmia ja laitoksia. Johtoa tai muuta laitetta ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan alueen kaavoitusta tai kaavan toteuttamista. Jollei sijoittamisesta ole **sovittu** kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa, sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Sijoittamisesta päätettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiinteistölle aiheuteta tarpeetonta haittaa.

Caruna Oy on hakenut lupaa sijoittaa sähköjohdot katutilaan, joka on jo varattu vesijohdon ja jätevesiviemärin rasitealueeksi. Kunta on valmis sopimaan sähköjohtojen sijoittamisen lupaa haettuun kohtaan sillä ehdolla, että johdoista ei aiheuteta kiinteistölle (s.o. katu) tarpeetonta haittaa. Sijoittamissopimuksen ehtona on, että sähköjohdot tulee asentaa suojaputkeen, jolloin sähköjohdoista aiheutuva haitta kiinteistölle ja sen käytölle on mahdollisimman vähäinen. Mikäli Caruna Oy katsoo, että yhtiö ei asenna sähköjohtoa suojaputkeen, ei Tuusulan kunta voi sijoittamista sallia ja sijoittamissopimus raukeaa.

MRL 161.1 §:n mukaan sijoittamista ei ole pakko sallia, jos se voidaan järjestää muutoin tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Toisaalta sijoittaminen ei saa vaikeuttaa kaavan toteuttamista tai laatimista. Edelleen tehtäessä päätöstä sijoittamisesta on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei aiheuteta tarpeetonta haittaa kiinteistöille. MRL 161.3 §:n mukaan:

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla on oikeus saada korvaus 1 momentissa tarkoitetun johdon tai muun laitteen sijoittamisesta aiheutuvasta haitasta ja vahingosta. Jollei korvauksesta sovita, asia ratkaistaan lunastuslain mukaisessa järjestyksessä.

Tuusulan kunta katsoo, että Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella esitetyn sopimusehdon, suojaputken, tarkastelu pelkästään Kunnossapitolain perusteella irrotettuna sen haitan ja korvausvastuun tarkastelusta, jonka sähköjohdon asentaminen ilman suojaputkea kunnalle aiheuttaa, on vailla mitään oikeudellista perustetta.

Suojaputkivaatimuksen lainmukaisuus

Tuusulan kunta katsoo, että kunnan vaatimus asentaa sähköjohdot ja kaapelit suojaputkiin alueilla, joissa ne aiheuttavat haittaa tai vahinkoa turvallisuudelle, kaduilla ja yleisillä alueilla sijaitseville johdoille ja laitteille tai kadun ja yleisen alueen rakenteille, on perusteltua ja lainmukainen. Tästä on nimenomainen säädös Kunnossapitolain 14 a §:n 3. momentissa:

Kunta voi antaa ilmoituksen johdosta työn suorittamisesta määräyksiä, jotka ovat tarpeen työstä mahdollisesti liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle, **kadulla ja yleisellä alueella sijaitseville johdoille ja laitteille** sekä kadun ja yleisen alueen rakenteille **aiheutuvan haitan ja vahingon vähentämiseksi**. Työmaalla on oltava taulu, josta ilmenevät työn suorittaja ja työstä vastaavan yhteystiedot. Ilmoittajan on pidettävä työalue puhtaana ja saatettava alue hyväksytyn työajan kuluessa työtä edeltäneeseen kuntoon.

Kurjentien katualueella on Caruna Oy:n esittämässä sijoituspaikassa jo olemassa johtorasite vesijohdolle ja jätevesiviemärimille. Kadun toisella puolella on jo olemassa johtorasite hulevesiviemärimille. Lisäksi katurakenteessa risteilee Elisa Oyj:n telekaapeleita. MRL 84 §:n mukaan kunta vastaa kadunpidosta:

Kadunpito käsittää kadun suunnitteleminen, rakentamisen ja sen kunnossa- ja puhtaanapidon sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen katualueen ja sen yläpuolisten ja alapuolisten johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteen sovittamiseksi.

Yhteensovittamisvelvoitteeseen kuuluu myös siitä huolehtiminen, että alueelle myöhemmin johtonsa sijoittava taho ei omilla rakenteillaan estä tai vaikeuta samalle alueelle jo aiemmin asennettujen laitteiden käyttöä, kunnossapitoa ja huoltoa. Koska katutila tässä kohteessa on rajallinen, Tuusulan kunta katsoo, että sillä on jo lainsäädännön mukainen velvollisuus antaa alueelle myöhemmin tulevalle taholle sellaisia, kohtuullisia määräyksiä johdon sijainnin ja rakenteen suhteen, että haitta uuden laitteen sijoittamisesta alueella jo muilla oleville jää mahdollisimman vähäiseksi.

Tuusulassa 6.3.2019

Tuusulan kunta

yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola